

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

III. Probatur argumentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

de lingua Ebraicâ origine aliter existimem, ac vulgo existimatur. Sic enim sentio, non aliam fuisse quam Chananâam ipsam, unam ex iis quæ ortæ sunt ex Babelica confusione; pristinam vero illam & primigeniam, quæ ante confusionem linguarum obtinebat, quum terra omnis erat *labii unius & sermonum eorundem*, vel funditus interitisse, vel in alias linguas esse disseminatam; vel si perseveravit integra, ecquanam illa fuerit, Assyria, an Chananæa, an alia quævis, absque temeritate assignari non posse. Quæ ne pium & æquum Lectorem offendant sententia, Theodoreti patrocinio utar, qui idem tractans argumentum, *ὁὐδὲν*, inquit, *τὸν λόγον τῆς ἐνορέβειας λυγείνεται, καὶ τὸ πῶς, καὶ τὸ ἐκείνο διαζόμεθα. Nihil officit pietatis rationibus, sive hoc, sive illud recipiamus.* Cum igitur Chaldæa patria profectus Abraham in Chananæam venisset, linguam regionis illius perdidit, & linguæ hujus characteres scribendo usurpavit: quod faciunt, qui in externa regione sedem figunt. Bilinguis itaque fuit Abraham, Chaldaicæ nimirum linguæ, quam ad Babelem ex confusione quoque natam puto, & Chananææ peritus. At ejus posterî una Chananæa, ut pote vernacula contenti, aliam neglexerunt. Ebraicæ vero dicta est, quoniam ab Ebræis usurpabatur. Qui postquam Babylonem captivi abducti sunt, tum vero ex Chaldæorum, inter quos dispersi erant, commercio, patriam inquinantur loquelam: & ex Chaldaicæ ac Ebraicæ confusione tertia prodit lingua, quæ Syriaca dicta est, quaque Christus & Apostoli usi sunt.

Ebraicæ, ea non est, quæ ante Babelicam confusionem vulgo usurpabatur.
Gen. 11. 1.
Theodor. In-
terr. 61. in
Quæst.

III. Cur autem de Ebraicâ linguæ antiquitate ac dignitate tantum detraham, causas has habeo. Constat primum inter eruditos, nihil aut certe parum Chananæam inter & Ebraicam linguam, hoc est linguam inter Phœnicum & Israëlitarum interfuisse, fallique Origenem, cum à Phœnicia lingua Ebraicam differre autumat: nisi fortasse differentiam interesse quidem, at exiguam & levem intellexerit. *Lingua Chananitis*, ait Hieronymus, *inter Ægyptiam & Ebræam media est, & Ebrææ magna ex parte confinis.* Liquido patet id ex nominibus locorum & gentium, quas illuc advenientes Ebræi repperunt: Ebraicæ siquidem ea plane sunt. Ut reliqua prætermittam argumenta, quibus hoc ab aliis jam satis superque probatum est. Nam quid opus est argumentis & disputationibus, cum dubitationem omnem præcidat Isaias: *In die illa*, inquit, *erunt quinque civitates in terra Ægypti, loquentes lingua Chanaan, & jurantes per Dominum exercituum.* Linguam Chanaan hic Ebraicam significare consentiunt Interpretes universi. Ergo, juxta Isaiam, lingua Chanaan Ebraicæ ipsa lingua est. At ab Assyria sive Chaldaica discrepasse Ebræam multa probant: velut notatio illa Mosis, qua *Acerorum testimonii* à Labane & Jacobo erectum, ab illo quidem vocatum significat *יגד שׂהדוּתָא*, *Iegar sâhadutha*; ab hoc autem *גלעד*, *Galaad*. Et tamen Laban ille erat de stirpe Semi, & Jacobi consanguineus. Rabfacen præterea Assyrium Ebraicæ Ebræos alloquentem rogant horum primores, ut se alloquatur Assyria lingua, ne à populo intelligatur. Jeremias quoque Ebræis exitium impendere à Chaldæis vaticinans: *Ecce ego*, inquit, *adducam super vos gentem de longinquo, domus Israël, ait Dominus; gentem robustam, gentem antiquam, gentem cujus ignorabis linguam, nec intelliges quid loquetur.* De eadem gente ait Isaias: *In loquela labii, & lingua altera loquetur ad populum istum.* Item Baruch: *Adduxit enim super illos gentem de longinquo, gentem improbam, & alterius lingua.* Pueros etiam Ebræos jubet Nabuchodonosor instrui literis & lingua Chaldæorum. Tum verba illa, Mane, Thekel, Phares, Ebraicæ descripta, neque legere potuit Chaldæus ullus, neque intelligere: Daniel vero facile perlegit. Non quod alio ordine dispositæ literæ essent, quam quo solebant collocari, uti somniavit Abrabaniel, sed quod multum differrent Ebraicæ lingua & Chaldaica. Plurima Chaldaice scripta extant à Daniele & ab Esdra, quæ loquelæ hujus ac Ebraicæ discrepantiam patefaciunt. Denique discrimen literarum utriusque gentis, Ebrææ & Assyriæ, linguarum quoque discrimen ostendit. Literas antiquas Ebraicas intelligo, quæ Samariticæ vulgo appellantur, & ante captivitatem Babylonicam in Ebræa gente vulgares fuerunt. Ex his efficitur, vel linguam sanctam in familia Semi & Eberî puram & integram non perseverasse; vel linguam Ebraicam, sanctam illam & primigeniam non esse. Efficitur quoque necesse habuisse Abrahamum, cum venit in Chananæam, popularem gentis hujus linguam condiscere, à patria lingua sua Chaldaica discrepantem. Unde Hieronymus, *Nisi forte*, inquit, *juxta quorundam opinionem duas Abraham linguas & Ebræorum & Chaldæorum scisse dicamus.* Atque hinc factum puto ut Ebraicæ linguæ inventor Abrahamus à nonnullis creditus sit; quia nempe linguam hanc primus posteris suis tradidit, cum aliam à majoribus accepisset. Hinc factum quoque ut lingua hæc dicta sit Ebraicæ; ab Abrahamo nimirum, qui à transmissio Euphrate dictus est *עברני*, *עברני*, (quemadmodum & Niger Idumææ rector, ut docet Josephus, quod genus ex regione Transjordanensi duceret:) non vero lingua Joseph. de bell.

Probatum argumentis.

Orig. libr. 3. contr. Cels.

Hieron. in Isa. 19.

Isa. 19. 12.

Gen. 31. 43.

Jerem. 5. 15.

Isa. 28. 11.

Bar. 4. 15.

Hier. in Dan. 1. 4.

Gen. 14. 13.

Adami, vel Sethi, vel Semi appellata est, ita ut debuisset appellari, si Adamum, vel Sethum, vel Semum auctorem habuisset. Factum hinc quoque dicerem, post Josephum & Eusebium, ut scripserit Chæcilus Poëta, Solymos, hoc est ut ipsi interpretantur Judæos Hierosolymitanos, Phœnicio sermone loqui;

ἡλώσασιν ἰσραὴλ φωνήσασιν ἰσραὴλ ἐκ τῆς φωνῆς ἀφ' ἑαυτῶν,

non vero Phœnices Judaico; nisi doctæ & solerter demonstrasset Cunæus, & post eum Bochartus, Pisidas Chæcilum, non Judæos notasse. Quod autem opinatur Josephus Scaliger, quem proxime asseclatur Johannes Seldenus, ex Assyria lingua Chananæam manasse per colonias illinc in Phœniciam deductas; atque Assyriam demum linguam, propter frequentem aliarum gentium usum & commercia crebra negotiatorum, pristinam integritatem amisisse, quum Chananæi interea incorruptum linguæ Assyriæ nitorem retinerent, raro ad eos commœnantibus peregrinis; id sane gratis dicitur, nec ullo argumento vel cuiusquam auctoritate firmatur: neque sane probabile est. Præterea si ante Abrahamum jam adulteratam fuisse dicas Assyriam linguam, le est. Præterea si ante Abrahamum jam adulteratam fuisse dicas Assyriam linguam, quod dixit Scaliger, neutiquam constabit ratio: nam à linguarum confusione ad Abrahami ortum, vix sēsquisæculum numeres, juxta receptissimam sententiam: quo spatio quis tantam mutationem illatam credat, quanta fuit? Sin post Abrahami perfectionem in Chananæam evenisse hoc dicas, ut dixit Elias Levita, hærebit itidem aqua; nam ab exitu Abrahami ex Haran, ad Jacobi discessum ex eodem loco à Labane, non toti ducenti effluerunt anni; quo intervallo tantam corruptelam pati non potuit Assyria lingua, quicquid opponat Seldenus, quantam fuisse necesse est, ut

Jud. libr. 2. cap. 47.
Chæcil. apud Joseph. libr. 1. contr. Apion. & Euseb. Præp. libr. 9. cap. 9.
Con. De Ier. Ebr. libr. 2. cap. 18.
Bochi. Chan. libr. 1. cap. 6.
Scalig. Epist. 24. & 162.
Seld. De Dis. Syr. Proleg. cap. 2.

Elias in Præf. ad בתורנות.

Seld. De Dis. Syr. Proleg. cap. 2.

Acervum testimonii tam diversis nominibus appellarent Jacob & Laban. Gratis quoque & sine auctore pronuntiant alii, Semum aut Eberum Babelicæ conspirationis participem non fuisse, atque hanc propterea à Deo mercedem tulisse, sanctæ ac primævæ linguæ sibi, posterisque retinendæ prærogativam. Nam si id fuit pietatis præmium, cur Judæi post Babylonicam captivitatem, cur Christus ipse demum & Apostoli eo fraudati sunt, cum eo interea Samaritani impii & perduelles fruerentur? cur ipse Esdras, vir sanctus, & Judaicæ religionis consultissimus, præcis ac sanctis characteribus repudiatis, novos & profanos ascivit? Egregiam vero mercedem; quam Chananæi, gens detestabilis & à Noacho execrationibus devota, perinde ut Semi posteri consecuti sunt. Respondent Adversarii factum id, non in Chananæorum, sed in Abrahami posterorumque ejus gratiam, quo minori negotio inter Chananæos conversari & peregrinari posset. Quorsum ergo nec in Ægyptum lingua illa transfusa est, quo Abrahamus quoque, ac deinde Jacob cum filiis, & tota Israelitarum gens tot annos mansura erat? Quorsum Babylone contaminata est, ut volunt, quo dispergendi erant Judæi Chaldaicæ linguæ plane inscii?

Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. Grot. in Gen. 11. 1.

IV. His animadversis facile discutuntur argumenta Adversariorum. Ebraicæ esse aiunt originis nomina propria hominum & locorum, quorum ante gentium *Ἰσραήλ* meminit Moses, proindeque receptam tum & vulgatam fuisse Ebraicam linguam. Respondet Grotius nomina illa Ebraico sermone à Mose esse expressa, Ebræorum gratia, in eundem significatum, quem in primæva lingua obtinuerant: cujus mutationis exempla affert complura; velut illa è Curtio, milites quosdam à Persis vocatos esse Immortales; Chiliarchos vero, eos qui mille militibus præessent: quas voces aliter extulisse Persas haud dubium est; Clupeam præterea appellasse Latinos, quæ Aspis dicebatur; Pithecusam & Ampelusiam Græcos appellasse, quæ Punica nomina habebant ejusdem notionis; & Græcos Scripturæ Interpretes nomina quædam Ebraica locorum Græce reddidisse. His addo Vulgatæ Scripturæ sanctæ Interpretis exemplum, qui istud exponens: *Hæc vocabitur וְשֵׁן, quoniam וְשֵׁן sumpta est: eandem originationem nominibus Latinis expressit: Hæc vocabitur Virago, quoniam de Viro sumpta est.* Isaacum, cujus nomen Ebraicè *יִשָּׂא* sonat, *Ἰσακ* appellat Alexander Polyhistor, Esau, cui & Edom, hoc est Rufo nomen fuit, Erythras à Græcis dictus est. Og, qui fuit rex Basan, & id nomen habuit ab ustione seu coctione, juxta nonnullos Græcis Typhon est appellatus, quæ dictio ejusdem est significationis. Qui Cephas à Christo nomen habuit, Petrus à Græcis est nuncupatus. *Πλάτων* Latinis nominatur Dis; Carthago, Græcis Carnepolis; Rhodos, Ophiussa. Picti vocati sunt à Romanis, qui Britanni à suis; eadem significatione, ut docuit Camdenus. Philonis subditivi Brevarium Ebraicè reddens R. Azarias, Philonem appellat *Jedidæum*, quæ vox idem valet. Scribit Plato in Critia, Solonem in locum Ægyptiorum nominum Græca nomina in carminibus suis supposuisse. Omnem vero contradicendi ansam præcidit ipsum Mosis nomen, quod purum putum Ebraicum est; & tamen ex Ægyptio ductum est, quod ipsi primum impositum fuit. Nemo enim, opinor, finget sibi Ægyptiam puellam, Pharaonis filiam, Ebraicæ, ut verisimillimum est, ignaram linguæ, Ebraicum nomen

Gen. 2. 23.

Alexand. Polyhist. apud Euseb. Præp. Evang. libr. 9.

Camd. in Britann.